

Tand- en kaakproblemen

H.Biedermann

Tijdens je bezoek hebben wij vastgesteld dat je klachten gedeeltelijk veroorzaakt worden door **tand- en/of kaakproblemen**. Uit ervaring weten wij dat dit voor patiënten soms moeilijk te rijmen valt, zeker wanneer zij net bij de tandarts geweest zijn en helemaal geen tandpijn hebben. Dit vraagt dus om wat meer uitleg.

Tandarts in Marokko op straat (1923)

Het **kaakgewricht** is, samen met de hals en de nek, een van de belangrijkste en meest kwetsbare delen van het bewegingsapparaat. Dit is niet verwonderlijk als je weet hoeveel functies hier samenkomen. Niet enkel het kauwen bij de voedselopname, maar ook het spreken en het ademen gebeuren hier. De kaakregio dient als tegengewicht voor de halsspieren en, niet onbelangrijk, ligt dicht bij het hoofd, waardoor elk, zelfs klein probleempje een extra grote uitstralingswerking heeft.

In de volksmond bestaan er tal van uitdrukkingen zoals “op je tanden bijten” of “je tanden laten zien” of “je tanden erin zetten”, “haar op je tanden hebben” etc. Tijdens de hele menselijke geschiedenis zijn tanden een nachtmerrie geweest, dus hoeft het ons niet te verbazen dat, onze goede tandverzorging ten

spijt, ze nog steeds voor gezondheidsproblemen zorgen.

’S nachts knarsetanden of voortdurend kauwgom kauwen zijn indicaties dat er iets aan de hand is. Soms kunnen tennisellebogen, hartklachten, duizeligheid, hoofdpijn ook in verband worden gebracht met, voor patiënten nauwelijks merkbare aandoeningen van de kaakgewrichten. Het is dan ook belangrijk bij de behandeling van dit soort klachten hiermee rekening te houden.

Wanneer denken we bij een onderzoek aan problemen met de kauw- en kaakmusculatuur en de bijhorende gewrichten?

- Als de klachten begonnen na het aanpassen van nieuwe kronen of tandprothesen.
- Als de pijn meerdere dagen aanhoudt afgezien van houding of belasting en dan plots helemaal verdwijnt.
- Heel wat schouder- en elleboogklachten en sommige vormen van hoofdpijn hangen sowieso samen met tandproblemen.
- Bij een röntgenopname van de hals kan je ook de tanden zien. Met zo’n opname kan je tandarts niet aan de slag voor zijn werk, maar ons geeft het genoeg informatie om een aantal problemen te herkennen.
- Het onderzoek zelf geeft ook aanwijzingen. Een ervaren arts voelt het verschil tussen een hals die geblokkeerd zit of een die door tand- of kaakbeenproblemen geïrriteerd wordt.

Wat zorgt er voor problemen? We verwijzen de patiënt steeds naar de tandarts, uit ervaring weten we wel dat het heel dikwijls om dezelfde soort oorzaken gaat.

Voorbeelden

- De bovenste tanden passen niet goed op de onderste door een boven-, onder- of kruisbeet, prothesen die slecht aangepast zijn (bv te hoge vullingen of kronen) of ontbrekende tanden in het gebit.
- Bij secundaire cariëshaarden onder een vulling, granulomen aan de tandwortels of aandoeningen aan reeds uitgeboorde tandkanalen. Deze **ontstekingen** zorgen gegarandeerd voor problemen.
- Bij **wijsheidstanden**. Het kaakbeen van de moderne mens is meestal te klein voor het aantal tanden. Het zijn dan de wijsheidstanden die voor problemen zorgen. Je hoeft het niet per se te merken in de mondholte, dikwijls liggen ze achterin gekanteld en verschuiven ze de hele tandenrij. De bovenste wijsheidstanden steken deels in de kaakholte en kunnen daar voor problemen zorgen.
- Bij **amalgamvullingen** indien
  - ◆ slordig aangebracht = zonder goede ondervulling of niet goed gepolierd
  - ◆ verschillende legeringen = b.v.b. deels amalgaam en deels goud in hetzelfde gebit
  - ◆ het gebruik van amalgaam technisch niet zinvol was = bijvoorbeeld als de cariës het hele kauwvlak heeft aangetast en er geen zijdelingse steun meer is
  - ◆ bij overgevoeligheid. Alhoewel het hier over een zeer kleine groep patiënten gaat, kan amalgaam voor problemen zorgen.

Gelukkig wordt amalgaam vandaag veel minder gebruikt. Moderne composieten (dikwijls met harde zirkonia) zijn een goed alternatief. Bespreek met je tandarts welke oplossing voor jou de beste is. Soms is het wijzer de toestand ongemoeid te laten. Een professioneel aangebrachte amalgamvulling is vele malen veiliger dan de zware metalen in het milieu waarmee we ongewild in contact komen. Niet alle moeheid of alle pijn wordt door amalgaam veroorzaakt, er zijn nog heel wat andere redenen voor tand- en kaakbeenproblemen.

Een succesvolle behandeling vraagt enerzijds een functionele behandeling van de wervelkolom en anderzijds een grondige aanpak van de eventuele tandproblematiek. De ene behandeling zonder de andere is weinig zinvol en zal niet de gewenste resultaten opleveren. Daarom

vragen we onze patiënten steeds om, na hun bezoek bij de tandarts, een nieuwe afspraak te maken in onze praktijk. Ook indien je geen klachten meer hebt, is het aangewezen hals- en ruggengraat te controleren. In deze periode lukt de behandeling beter dan wanneer je pijn hebt.

Zo'n tandartsbezoek hoeft niet altijd belastend te zijn, soms is het genoeg de patiënt een beugeltje¹ voor te schrijven, de kronen wat beter aan te passen of een te hoge vulling af te slijpen. Ook het trekken van een wijsheidstand is niet per se dramatisch.

Toch laat je tussen de twee behandelingen het best een beetje tijd. Zeker na een meer ingrijpende behandeling is een gedifferentieerd onderzoek van de hals niet onmiddellijk aangewezen. Een behandeling kan dan misschien op korte termijn de klachten milderden, maar volstaat niet om resultaten op lange termijn te boeken.

Een verstandig gesaneerd gebit is de basis van een goede gezondheid. Zeker voor al wie angst heeft van de tandarts loont het zich uitgebreid te laten informeren over de gevolgen van een slecht verzorgd gebit op de algemene conditie. Precies daarom besteden we veel tijd en energie om onze patiënten te overtuigen de stap naar de tandarts te zetten.

Een specifiek probleem stelt zich bij de orthodontische behandeling van adolescenten. Deze behandeling veroorzaakt dikwijls een irritatie van de hals- en nekregio. Alhoewel dit bijna niet te vermijden is, proberen we met onze behandeling de spanningen te verminderen om deze periode zo goed mogelijk te overbruggen. Gelukkig zijn deze problemen van voorbijgaande aard.

¹ Uit ervaring weten we dat de beugeltjes het best verdragen worden als ze zo eenvoudig en zacht mogelijk zijn. Het is meestal voldoende ze tijdens de nacht over de tanden te schuiven. Bij uitzondering is een ingewikkelder beugelmodel nodig. Niet alleen is de kost hoger, patiënten blijken dit soort beugel ook moeilijker te verdragen.